

การใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
ภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก กิตติ สินสวัสดิ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองคลังทหารช่าง กรมการทหารช่าง

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก กิตติ สินสวัสดิ์

เรื่อง การใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดภายในค่ายพักของ
กรมการทหารช่าง

วันที่ กันยายน 2560 **จำนวนคำ :** 5,992 **จำนวนหน้า :** 15

คำสำคัญ วงรอบข่าวกรอง แก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรมการทหารช่าง

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาด้านสังคมที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดในเกือบทุกพื้นที่ สำหรับภายในพื้นที่ค่ายพักของกรมการทหารช่าง เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีผู้เกี่ยวข้องกับการยาเสพติดต้องเข้ามารับราชการในหน่วยจำนวนมาก โดยเฉพาะพลทหารกองประจำการ ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไปอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องหาวิธีการ และแนวทางที่มีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติได้ผลจริงเพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายของกองทัพบก ซึ่งกรมการทหารช่าง ได้นำหลักการของ “วงรอบข่าวกรอง” มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง

จากผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นหนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ และบันทึกการปฏิบัติงานของผู้ที่เคยปฏิบัติงานในพื้นที่ค่ายพักของกรมการทหารช่าง พบข้อเท็จจริงว่า การใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักฯ นั้น สามารถใช้ดำเนินการจริง และสร้างความชัดเจนในการดำเนินการต่อกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุมทุกกลุ่มบุคคลภายในพื้นที่ค่ายพักฯ ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลปัญหาจนไปถึงการใช้และการกระจายข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้มีการดำเนินการต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งได้ข้อยุติ ผลการดำเนินการที่มีความต่อเนื่อง ทำให้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ค่ายพักฯ ได้รับการแก้ไขอย่างมีหลักการ ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสียในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ค่ายพักฯ ส่งผลดีต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงด้านการปกครองบังคับบัญชาหน่วย และด้านจิตวิทยาชุมชนในพื้นที่ค่ายพักฯ ส่วนข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ค่ายพักอื่นของกองทัพได้

ABSTRACT

AUTHOR: Col. Kitti Sinsawad

TITLE: The Usage of Intelligence Cycle to Solve the Narcotic Problems in Military Base: A Case Study of Engineer Department, Royal Thai Army

DATE: December 2017 **WORD COUNT:** 5,992 **PAGES:** 15

KEY TERMS: Intelligence cycle Narcotic Problems Engineer Department

CLASSIFICATION: Unclassified

Narcotics use in Thailand is becoming an increasing problem which has now spread all over the country especially in the rural area. Fort of Engineering Department is one of a large community established in Ratchaburi Province that facing on narcotics problem issues, due to the most of the private who serve in the engineering department military base involve and addicted as drug abusers. Therefore, Engineer Department is looking for the effective method in resolving of narcotic issues to be sustainable in a practical way by base on the achievement and follow the military policy. “The Intelligence Cycle” found to be one of the effective methods that can adapt and develop using in preventing and protecting the rising of narcotic problems in military base.

According to the literature reviews, academic documents and record of military operation evidences confirmed that the using of Intelligence Cycle in military base was practical and effective operation method. The Intelligence Cycle is provided the clarification of targeted execution: from initial to the end of the process by starting from pulling and collecting all of the news and information then spread the information to

the executors for executed the targeted. The advantages of Intelligence Cycle, first, it is the continuous processes that keep cycling all the time. Second, the process is get along with the cooperation of several of stakeholders such as the military person: in promoting good chain of command, community psychologist: in creating the good surrounding and especially the one who lives in their neighborhood who involves and keep the process flow.

In conclusion from this research confirmed that the Intelligence Cycling could be result as effective process to solve the narcotics problems in sustainable way. Also, the discussions and recommendations from the study could be utilized and develop for other military bases in challenging with their narcotic issues.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง การใช้วงรอบข้าวกรองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการนำหลักการของ “วงรอบข้าวกรอง” มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ค่ายพักของกรมการทหารช่าง ซึ่งจุดมุ่งหมายสุดท้ายเพื่อให้ชุมชนภายในพื้นที่ค่ายฯ ปลอดภัยยาเสพติดอย่างยั่งยืน ปัญหายาเสพติดได้รับการแก้ไขอย่างมีหลักการ และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ได้กำหนดวงจรการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลปัญหา การจัดการปัญหา การติดตาม/ประเมินผล และการควบคุม สำหรับวงจรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหากหน่วยอื่นได้นำไปปรับใช้ ก็จะเป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ปัญหายาเสพติด เพื่อให้ทุกพื้นที่เป็นค่ายทหาร/ชุมชนที่ปลอดภัยยาเสพติดอย่างยั่งยืน

เอกสารวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่ได้ช่วยประสิทธิประสาทความรู้ตลอดทั้งการทำวิจัย คณะผู้บังคับบัญชาของกรมการทหารช่าง ที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมการวิจัยที่จะเกิดประโยชน์ต่อกรมการทหารช่าง และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดราชบุรี ที่สนับสนุนข้อมูลอันมีคุณค่าอย่างยิ่งในเชิงวิชาการตลอดทั้งการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ พันเอก ชนะชัย พลเตชา ฝ่ายเสนาธิการประจำวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้แนวทาง และตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียดจนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งกราบขอบพระคุณ พันเอก วัชรวิชัย ณรงค์พันธุ์ หัวหน้าส่วนปฏิบัติการข่าว กรมข่าวทหารบก ที่เป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างสูง

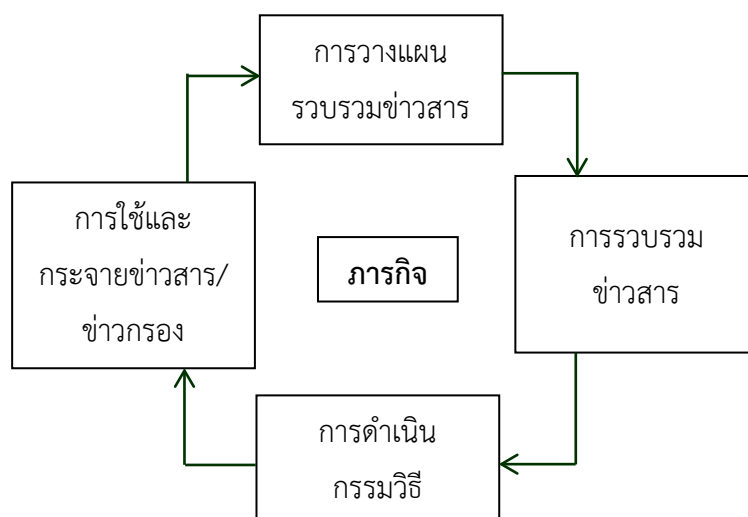
การใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ประเทศไทยเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีบุคคลและกลุ่มบุคคลมองเห็นช่องทางในการหารายได้ที่ผิดกฎหมายด้วยการค้ายาเสพติด ส่งผลให้ประชากรภายในประเทศบางส่วนหลงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จากสภาพการณ์ดังกล่าวปรากฏว่ายังมีชายไทยจำนวนมากมีประวัติเคยใช้สารเสพติดก่อนเข้ารับราชการทหาร ดังนั้น เมื่อทรัพยากรบุคคลที่เข้ามาเป็นกำลังหลักของกองทัพเป็นผู้เคยใช้สารเสพติดมาก่อน ย่อมแสดงให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีความรุนแรงในสังคม ทั้งนี้ ค่ายทหารก็เป็นชุมชนที่มีผู้พักอาศัยจำนวนมาก จึงมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปตามด้วย อีกทั้งมีการเคลื่อนย้ายประชากรที่เป็นพลทหารกองประจำการเข้ารับราชการ และปลดประจำการในรอบ 6 เดือน ยิ่งทำให้สถานการณ์ทวีความรุนแรงมากขึ้น ถึงแม้ว่าหน่วยทหาร และกองทัพจะมีนโยบายการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมอยู่แล้ว ซึ่งหน่วยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ วิธีการ แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายในพื้นที่ค่ายพักอย่างชัดเจน จะทำให้การแก้ไขปัญหามีความยั่งยืน ดังนั้น การศึกษาหาวิธีการแนวทางการป้องกัน การปราบปราม และการคาดการณ์ปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักที่เหมาะสมย่อมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุผลสำเร็จเป็นไปตามนโยบายของกองทัพบก สำหรับพื้นที่ภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง ได้แก่ ค่ายภาณุรังษี และค่ายบูรฉัตร ได้นำ “การใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง” มาใช้เป็นแนวทางหลักในกระบวนการ/วิธีในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะใช้ได้ผล และเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

การแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง ได้นำหลักการ แนวคิด และทฤษฎีวงรอบข่าวกรองมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และสภาพพื้นที่ภายในค่ายพักฯ

ปัจจุบันสังคมไทยปรับเปลี่ยนเป็นยุคสังคมข่าวสาร ซึ่งการปฏิบัติงานจำเป็นต้องรวบรวม ข้อมูลสภาพแวดล้อมของข่าวสาร หรือข่าวกรองให้รอบด้าน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่องานหรือภารกิจ สำหรับทางทหารแล้วคำว่า “ข่าวกรอง” และ “ข่าวสาร” มีความหมาย ที่แตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนเสนาธิการทหารบกให้ความหมายคำว่า “ข่าวกรอง” หมายถึง ผลผลิตอันเกิดจากการรวบรวม การประเมินค่า การวิเคราะห์ การสนธิ และการตีความ จากข่าวสารทั้งปวงที่ได้รับมา ซึ่งจะมีความสำคัญต่อไปในการพัฒนาและการปฏิบัติตามแผน นโยบาย และการยุทธ รวมทั้งให้ความหมายคำว่า “ข่าวสาร” หมายถึง เรื่องราวของการ พรรณนาเหตุการณ์ทุก ๆ เรื่องที่ยังไม่นำมาประเมินค่า รวมถึงเรื่องต่าง ๆ ที่ได้มาจากการ ตรวจการณ์ การสื่อสาร การรายงาน ข่าวลือ ภาพถ่าย และแหล่งข่าวต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาผลิต เป็นข่าวกรอง¹

การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร และข่าวกรอง สำหรับใช้ในการพิจารณาดำเนินการตามภารกิจ ให้สำเร็จ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือ หรือองค์ความรู้ที่เรียกว่า “วงรอบข่าวกรอง” เพื่อให้ได้ ข่าวสาร และ/หรือข่าวกรองที่ดีที่สุด มีความทันเวลาสำหรับใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งโรงเรียน เสนาธิการทหารบกกำหนด “วงรอบข่าวกรอง” ออกเป็น 4 ชั้น ตามแผนภาพที่ 1 วงรอบ ข่าวกรอง²

แผนภาพที่ 1 วงรอบข่าวกรอง

การนำวงรอบข่าวกรองมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเสพติด ได้ใช้การประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งสถานการณ์แต่ละระดับมีความซับซ้อนตั้งแต่ระดับชาติ ระดับของกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด และพื้นที่ภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง

ในระดับชาติรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ รวมถึงกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อควบคุมและลดปัญหาเสพติด ซึ่งสถานการณ์ยาเสพติดโดยรวมยังคงมีความรุนแรงต่อเนื่อง และยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในห้วงที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเต็มที่ แต่ปัญหา ในภาพรวมก็ยังไม่ลดลงอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากสถานการณ์มีความซับซ้อนเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งใน และนอกประเทศ มียาบ้าเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากที่สุด โดยข้อมูลของสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ภาค 7 (ปปส.ภาค 7) ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร พบว่ากลุ่มนักค้าของประเทศเพื่อนบ้านหรือพื้นที่ชายแดนยังคงมีศักยภาพในการผลิตฯ พร้อมส่งยาเสพติดเข้ามาทางชายแดนภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ ปปส.ภาค 7 กลุ่มเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในพื้นที่ภาค ตะวันตก ยังมีพฤติการณ์ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มนักค้าบริเวณชายแดนภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะเดินทางขึ้นไปรับยาเสพติดด้วยตนเอง หรือว่าจ้างผู้อื่นให้ ลักลอบลำเลียงเข้ามาในพื้นที่ และทำการซุกซ่อนยาเสพติดเพื่อรอส่งมอบให้ลูกค้า รวมทั้ง เป็นเส้นทางผ่านในการลำเลียงยาบ้า ไอซ์ กัญชาแห้ง เฮโรอีน เพื่อส่งให้ลูกค้าในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้ถนนเพชรเกษม และถนนพระราม 2 ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากเป็นอันดับ 1 คือ ยาบ้า และยาเสพติดที่ต้องเฝ้าระวัง คือ ไอซ์ และกัญชา³

พื้นที่จังหวัดราชบุรี มีหน่วยงานรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด คือ ศูนย์ อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดราชบุรี (ศอ.ปส.จ.รบ.) ซึ่งพบว่าจังหวัด ราชบุรียังเป็นพื้นที่แพร่ระบาดยาเสพติด และเป็นพื้นที่ที่กลุ่มเครือข่ายการค้าใช้เป็นเส้นทาง ลำเลียงยาเสพติดลงสู่ภาคใต้ โดยกลุ่มการค้าหลัก ๆ ยังมีความพยายามที่จะลักลอบนำยาบ้า และไอซ์ เข้ามาซุกซ่อนหรือพักคอยเพื่อรอส่งมอบให้ลูกค้า พื้นที่ที่ปรากฏข่าวสารว่าอาจเป็น พื้นที่ซุกซ่อนพักยาเสพติด ได้แก่ อำเภอโพธาราม และปากท่อ กลุ่มผู้ค้ารายย่อย - รายกลาง

มุ่งเน้นการเข้าถึงกลุ่มผู้เสพเป็นหลัก ส่วนการค้ายาเสพติดของผู้ค้ารายย่อยจะนำยาเสพติดมาจำหน่ายผ่านคนรู้จัก หรือญาติ แล้วขายต่อกับบุคคลทั่วไป ซึ่งพบความเคลื่อนไหวในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี บ้านโป่ง โพธาราม และปากท่อ สำหรับยาเสพติดที่ระบาด คือ ยาบ้า กัญชา ไอซ์ และพืชกระท่อม⁴

สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ค่ายพัก (ค่ายภานุรังษี และค่ายบูรณัตถ) รวมถึงพื้นที่บริเวณรอบค่ายพัก ในห้วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการโครงการหน่วยทหาร/ชุมชนสีขาว โดยมีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรมทหารช่าง (ศป.ปส.กช.) ทำหน้าที่รับผิดชอบอำนวยการและดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นส่วนรวม แต่พื้นที่บริเวณชุมชนโดยรอบค่ายพักยังปรากฏข่าวสาร และพบการระบาดของยาเสพติด ส่วนสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ค่ายพักโดยทั่วไป อยู่ในสภาพที่ต้องกำหนดมาตรการควบคุม เนื่องจากยังคงมีปัจจัยเสี่ยง ได้แก่ 1) พื้นที่รอบค่ายพักทั้งค่ายภานุรังษี และค่ายบูรณัตถ ถูกระบุจากศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดราชบุรี ว่ายังมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระดับรุนแรง 2) พื้นที่ทั้งสองค่ายพักมีกำลังพลและครอบครัวพักอาศัยอยู่จำนวนมาก 3) เป็นพื้นที่ที่มีพลทหารกองประจำการปฏิบัติงานอยู่ภายในค่ายจำนวนมาก และหมุนเวียนเข้ามารับราชการทศรอบ 6 เดือน โดยพลทหารยังเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงมากที่สุด เนื่องจากกำลังพลจำนวนหนึ่งก่อนเข้ารับราชการทหารมีประวัติเป็นผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดมาก่อน ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเป็นกลุ่มที่มีการแพร่กระจายยาเสพติดในค่ายพัก จากสภาวะการณดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเอกสารของพันเอก พิชัย ครุฑเวโซ่ ที่กล่าวว่ากำลังพลทหารติดยาเสพติดมาจากภูมิลำเนาเข้ามาแล้ว จึงเกิดการขายโดยกำลังพลทหารหรือนายสิบ นายทหารตลอดจนบุตรหลานกำลังพลด้วยวิธีการต่าง ๆ อาศัยช่องว่างที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่รบกวนภายในค่าย⁵ สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในค่ายพักฯ ปรากฏว่ายังคงตรวจพบผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในบุคคลกลุ่มเสี่ยง และความเสี่ยงของการแพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มพลทหารกองประจำการมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มลูกหลาน และกลุ่มทหารประจำการตามลำดับ จากสถานการณ์ดังกล่าวหากวิธีดำเนินการ การหาข่าวสาร การปราบปรามไม่เหมาะสม ความรุนแรงของปัญหาจะเพิ่มมากขึ้นตามห้วงเวลา และจะส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของผู้ที่พักอาศัยในค่าย

รวมถึงเป็นการลดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกำลังพล เนื่องจากหากเกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดแล้วจะเกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น การลักขโมย การพนัน เป็นต้น

ความหมายของ “ยาเสพติด” มีการกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2519 หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย⁶ ส่วนความหมายของยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ได้หมายความว่า ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่⁷ ส่วนเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกองทัพบกให้ความหมายของ ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายซ้ำกันแล้ว ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสารนั้นทางจิตใจ หรือรวมทั้งทางด้านร่างกาย และอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้สุขภาพของผู้เสพนั้นเสื่อมโทรมลง ประการสำคัญเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านจิตใจ หรือรวมทั้งทางด้านร่างกายเมื่อไม่ได้เสพ⁸ โดยชนิดยาเสพติดที่พบว่ามีการใช้หรือ การแพร่ระบาดภายในค่ายฯ ซึ่งได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มพลทหารกองประจำการ พบว่ายาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด ได้แก่ ยาบ้า ส่วนยาเสพติดประเภทอื่นพบเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ไอซ์ และ กัญชา ซึ่งแต่ละชนิดเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายฯ

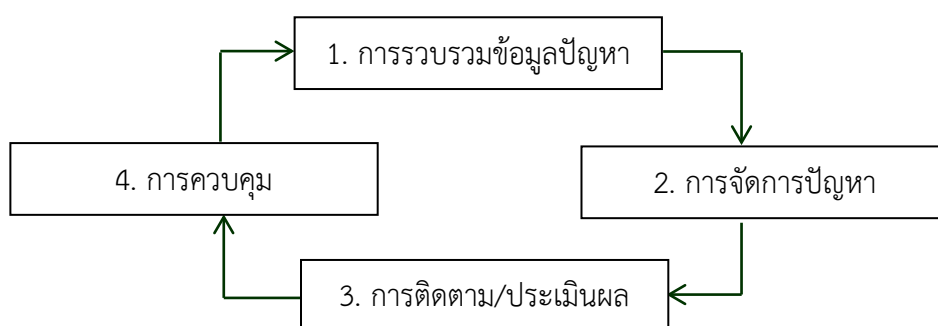
ยาบ้า ตามเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกองทัพบกเป็นชื่อที่ใช้เรียกยาเสพติดที่มีส่วนผสมของสารเคมีประเภทแอมเฟตามีน (Amphetamine)⁹ โดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติด

ให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดให้ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1¹⁰ และเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกองทัพบกกล่าวว่ายาบ้าจัดอยู่ในกลุ่มยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เป็นยาเม็ดกลมแบนขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลาง 6 - 8 มิลลิเมตร ความหนาประมาณ 3 มิลลิเมตร น้ำหนักเม็ดยาประมาณ 80 - 100 มิลลิกรัม มีสีต่าง ๆ เช่น สีส้ม สีน้ำตาล สีม่วง สีชมพู สีเทา สีเหลือง และสีเขียว มีสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนเม็ดยา เช่น พ, m, M, PG, WY, สัญลักษณ์รูปดาว, พระจันทร์เสี้ยว, ๙๙ หรืออาจเป็นลักษณะเส้นแบ่งครึ่งเม็ดที่ปรากฏบนเม็ดยาด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้าน ฤทธิ์ในทางเสพติดออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท¹¹

กัญชา ตามเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกองทัพบก เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้า ลักษณะใบจะแยกออกเป็นแฉกประมาณ 5 - 8 แฉก คล้ายใบมันสำปะหลัง ส่วนที่คนนำมาเสพ ได้แก่ ส่วนที่เป็นกิ่ง ก้าน ใบ และยอดช่อดอกกัญชา โดยนำมาตาก หรืออบให้แห้งแล้วบด หรือหั่นจากนั้นนำมาอัดในไส้บุหรี่สูบ หรืออาจสูบด้วยกล้องหรือบ้องกัญชา หรือใช้การเคี้ยวหรือผสมลงในอาหาร¹² และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดให้กัญชาจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5¹³ และเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกองทัพบกกล่าวว่า กัญชามีฤทธิ์ในทางเสพติดหลายอย่างต่อระบบประสาทส่วนกลาง คือ ทั้งกระตุ้น กด และหลอนประสาท¹⁴

ไอซ์ ตามบทความเผยแพร่ความรู้คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นรูปแบบหนึ่งของ Methamphetamine หรือยาบ้า เนื่องจากมีรูปพรรณเป็นก้อนผลึกใสเหมือนน้ำแข็ง จึงมีชื่อเรียกในหมู่ผู้เสพว่า “ไอซ์” (Ice) เนื่องจากไอซ์มีความบริสุทธิ์เกือบ 100% จึงมีฤทธิ์แรงกว่ายาบ้า ไอซ์ จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไอซ์มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้รู้สึกตื่นตัว บดบังความรู้สึกเหนื่อยล้า รู้สึกเคลิ้มฝัน อยู่นิ่งไม่ได้ นอนไม่หลับ ก้าวร้าว และรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเอง ถ้าเสพในขนาดยาที่สูงทำให้เพิ่มความต้องการทางเพศ¹⁵

การแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ค่ายพักของกรมการทหารช่าง ได้กำหนดวิธี/กระบวนการหลัก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ๆ นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละเป้าหมาย หรือกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยมีความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาเสพติดในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาเสพติดหมดไปอย่างยั่งยืนในที่สุด การแก้ไขปัญหาที่ขาดข้อมูลสนับสนุนอาจทำให้ปัญหาเสพติดลุกลาม หรือฝังรากลึกจนเกิดความเสียหายทั้งทางด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านจิตวิทยาชุมชน ในการดำเนินการต้องสามารถวัดผลได้ มีการวิเคราะห์ และสรุปผลการดำเนินงาน ควรมีการปรับปรุงแนวทางฯ หากแนวทางที่กำหนดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ กรมการทหารช่างได้กำหนดวงจรการแก้ไขปัญหาตามแผนภาพที่ 2¹⁶

แผนภาพที่ 2 วงจรการแก้ไขปัญหา

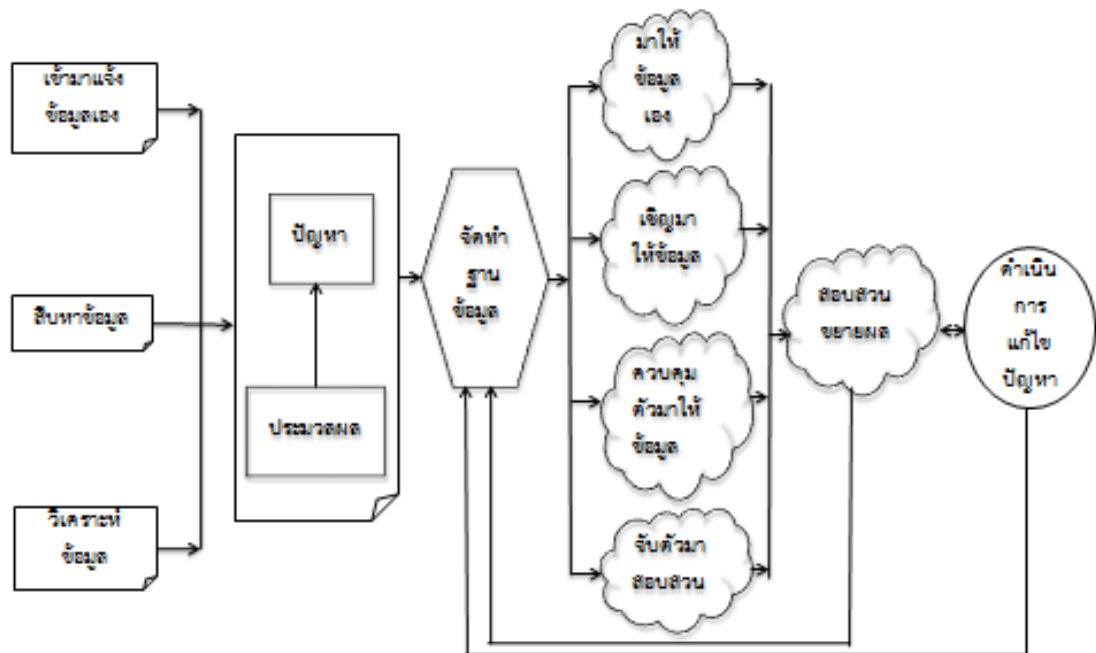
การรวบรวมข้อมูลปัญหา ปกติหน่วยมักไม่ได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรมนัก เนื่องจากหน่วยทหารมีภารกิจหลักที่ได้รับมอบหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยทหารช่าง มักได้รับมอบภารกิจการปฏิบัติงานพัฒนานอกหน่วยตามนโยบายของกองทัพบกอยู่เสมอ ทำให้เหลือกำลังพลจำนวนหนึ่งที่ปฏิบัติงาน ณ ที่ตั้งหน่วย ประกอบกับงานด้านการข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดต้องอาศัยความต่อเนื่อง ความอดทน การสังเกตติดตาม เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจใช้ระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การรวบรวมข้อมูลเป็นจุดอ่อนที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาอันสั้น และที่สำคัญที่สุด คือ การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มากใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ด้วยการขับเคลื่อนนโยบายจากหน่วยเหนือ หรือผู้ที่มีอำนาจในการผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้ หากได้ดำเนินการแล้ว ฝ่ายที่ได้รับประโยชน์ คือ หน่วยและคนในชุมชนนั่นเอง การรวบรวมข้อมูล

ดังกล่าวต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกคนในชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง การรวบรวมข้อมูลได้นำวงรอบข่าวกรองมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับการแก้ไข ปัญหายาเสพติด โดยเน้นที่การรวบรวมข้อมูลปัญหา เพื่อนำข้อมูลปัญหานั้นมาดำเนินการ ให้ตรงกับปัญหาจริง ๆ การแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง ใช้ ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานตามวงรอบข่าวกรองมาเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับการดำเนินการต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ควบคุมกันตลอดเวลา ทำให้ค่ายพักเกิดความสุขสงบ เรียบร้อย โดย

1. ขั้นการวางแผนรวบรวมข่าวสาร ขั้นนี้เจ้าหน้าที่ฝ่ายการข่าว/เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะเป็น ผู้วางแผนการทำงานจากการประเมินปัญหาค่ายพักอื่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วย การ วิเคราะห์รากเหง้าของปัญหา และกำหนดแผนการดำเนินงานออกเป็นห่วงในลักษณะกว้าง ๆ แต่มีรายละเอียดเรื่องที่จะดำเนินการอย่างชัดเจนเพื่อกำหนดการรวบรวมข้อมูลเรื่องใดก่อน - หลัง และจะรวบรวมข้อมูลจากแหล่งใด ใช้เจ้าหน้าที่หรือเครื่องมือใดรวบรวมข่าวสาร
2. ขั้นการรวบรวมข่าวสาร จะใช้การรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลจากชุดสายตรวจพิเศษค่าย ซึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับหน่วยในพื้นที่ค่าย ให้มีหน้าที่รวบรวมข่าวสารที่ เป็นหัวข้อข่าวสารสำคัญร่วมกับการใช้ข่าวสารจากแหล่งอื่นประกอบ เช่น เบาะแสจากผู้ที่พัก อาศัยในค่ายพัก ข้อมูลที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้อมูลจากศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ปกครองในพื้นที่ เป็นต้น หลังจากนั้นจะเป็น การเชิญตัวบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดมาให้ข้อมูล ซึ่งต้องกระทำในลักษณะปิดลับที่สุด
3. ขั้นการดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร เป็นการนำข้อมูลที่ได้รับ มาบันทึกในรูปแบบที่สามารถ นำไปเป็นข้อมูลพร้อมใช้งาน เช่น บันทึกสถิติ ประวัติเบื้องต้น บันทึกข้อมูลแยกตามพื้นที่ ผังเครือข่าย ข้อมูลรายละเอียดพิเศษเฉพาะบุคคล เป็นต้น ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ควรต้อง ประเมินค่าและตีความข่าวสารว่าถึงความน่าเชื่อถือ และวางแผนการดำเนินการต่อปัญหาใน กรณียใดก่อน - หลัง โดยพิจารณาจากปัจจัยหลายด้านร่วมกับดุลยพินิจของหัวหน้าเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ เช่น ความเหมาะสมของห่วงเวลา ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่ เป้าหมายต้อง ดำเนินการในพื้นที่ใด ความคุ้มค่า กำหนดน้ำหนักการดำเนินการ ความเร่งด่วนของการแก้ไข ปัญหา ซึ่งในที่สุดการดำเนินการวิธีต้องได้ข่าวที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ อาทิ สถิติ ประวัติบุคคลฯ ผลการวิเคราะห์เครือข่าย ผลการวิเคราะห์เป้าหมายแยกตามพื้นที่ แผนผัง แสดงจุดที่ผู้กระทำความผิดพักอาศัย หรือสถานที่กระทำความผิด เป็นต้น

4. **ขั้นการใช้และกระจายข่าวสาร/ข่าวกรอง** จะเป็นการนำข้อมูลที่ผ่านขั้นตอนดำเนินการวิธีไปใช้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้ : เจ้าหน้าที่จะใช้ข่าวที่ได้จากการดำเนินการวิธีเป็นหลักเพื่อดำเนินการต่อเป้าหมายในหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเป้าหมาย เช่น การเชิญผู้ต้องสงสัยมาให้ข้อมูล การควบคุมตัวมาให้ข้อมูล (เจ้าหน้าที่หน่วยต้นสังกัดเป็นผู้นำตัวมา) การจับกุมตัวเป้าหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง (ดำเนินการร่วมกันระหว่างฝ่ายทหารกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ) 2) การกระจาย : เป็นการกระจายข่าวสาร/ข่าวกรองเป้าหมายยาเสพติดในลักษณะการแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วม การส่งข่าวสารให้หน่วยเหนือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป การกระจายข่าวสารเพื่อประสานกับหน่วยงานเฉพาะด้าน เช่น เจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งการส่งข้อมูลข่าวสาร/ข่าวกรองให้กับหน่วยรอง เช่น กรม กองพัน กองร้อย หรือ ตอน นำไปดำเนินการต่อเป้าหมาย¹⁷

การจัดการปัญหา ในขั้นนี้เจ้าหน้าที่/ผู้รับผิดชอบต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความต่อเนื่องของเป้าหมาย และแยกประเภทกลุ่มปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วทำการแก้ไขที่ละกลุ่มปัญหา โดยสืบสวนขยายผลให้ถึงต้นตอของปัญหาจนกระทั่งพบตัวผู้กระทำความผิด เช่น ในกรณีพบว่ามีผู้เสพยาเสพติด เจ้าหน้าที่/ผู้รับผิดชอบต้องทำการสืบสวนขยายผลจากผู้เสพยาไปซื้อขายมาจากแหล่งใด ใครร่วมเสพบ้าง และดำเนินการตามแนวทางของหน่วยที่กำหนดไว้ ซึ่งตลอดการดำเนินการต้องรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลโดยตลอดตามแผนภาพที่ 3 การรวบรวมข้อมูล และการจัดการปัญหายาเสพติด¹⁸ ทั้งนี้ ในระหว่างดำเนินการแก้ไขปัญหาหนึ่งอาจพบปัญหาใหม่ ๆ ที่จะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาที่มีความยากและซับซ้อนขึ้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่/ผู้รับผิดชอบต้องระมัดระวัง พร้อมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมได้ และพิจารณาสิ่งบอกระบุเหตุที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ

แผนภาพที่ 3 การรวบรวมข้อมูล และการจัดการปัญหาสาเหตุ

การติดตาม/ประเมินผล เป็นขั้นตอนหลังจากผ่านกระบวนการจัดการปัญหาจนกระทั่งถึงที่สุด ในขั้นนี้มีความสำคัญไม่น้อยกว่าขั้นตอนอื่น ๆ เนื่องจากการติดตาม/ประเมินผลจะทำให้สามารถทราบได้ว่าการแก้ไขปัญหาดรจงจุดหรือไม่ ควรต้องปรับปรุงการดำเนินการอย่างไร หรือการแก้ไขปัญหานั้นคลาดเคลื่อนเป้าหมายหรือไม่ หรือไม่สามารถจัดการปัญหาได้ ทั้งนี้ ในการดำเนินการต้องมีการบันทึกข้อมูล สถิติไว้ตลอด โดยการติดตาม/ประเมินผลอาจใช้สถิติ เช่น การบันทึกจำนวน ค่าร้อยละ การเปรียบเทียบ การสำรวจข้อมูล การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือการสัมภาษณ์ เป็นต้น

การควบคุม เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการแก้ไขปัญหา ซึ่งสภาพของปัญหานั้นได้รับการแก้ไขแล้ว โดยปัญหาอาจจะไม่เกิดขึ้นอีก หรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากต้นตอปัญหาได้รับการจัดการเรียบร้อยตามกระบวนการ เช่น หน่วยดำเนินการต่อบุคคลที่เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดเรียบร้อยแล้ว จะทำให้ปัญหาสาเหตุในพื้นที่ไม่ปรากฏในห้วงเวลาหนึ่ง แต่การดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีความจำเป็น เพื่อมิให้ปัญหานั้นปะทุหรือกลับมาระบาดอีก ในระหว่างการควบคุม อาจดำเนินการอย่างใกล้ชิด หรือการสังเกตต่าง ๆ

ซึ่งในระหว่างการควบคุมต้องติดตามรวบรวมข้อมูลตลอดเวลา เพื่อประมวลความต่อเนื่องของผลการแก้ไขปัญหาในระยะยาวจนกระทั่งแน่ใจว่าปัญหาดังกล่าวจะไม่กลับมาอีก โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าสังคมในค่ายทหารเป็นสังคมที่รวมตัวกันด้วยลักษณะทางกายภาพ ที่มีความผูกพันในลักษณะเครือญาติน้อย ประกอบกับพื้นที่ในค่ายพักมีการหมุนเวียนกำลังพลอยู่โดยตลอดเป็นพลวัตที่มีความต่อเนื่อง ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจไม่หมดไป แต่ต้องมีกรรมวิธีควบคุมไม่ให้เป็นปัญหาที่ทับซ้อน ซึ่งผู้บังคับหน่วยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมค่ายทหารให้มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และผู้พักอาศัยใกล้เคียง

ปัจจัยหรือเครื่องมือที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่าง มี 4 ประการสำคัญ ได้แก่ นโยบายการแก้ไขปัญหา ทักษะคดีผู้บังคับหน่วย การเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ดำเนินการ โดย 1) นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด หน่วยจะต้องกำหนดนโยบายในเรื่องนี้ให้ชัดเจน ซึ่งไม่ได้หมายถึงการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการให้ความสนใจ จริงใจแก้ไขปัญหา และอำนวยความสะดวกบางเรื่องที่เกิดขึ้นขอบเขตของเจ้าหน้าที่ สำหรับนโยบายการแก้ไขปัญหาของกรมการทหารช่าง ได้กำหนดให้ดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง นำมาตรการป้องปรามมาใช้ จัดให้มีระบบการแก้ไขและการเฝ้าระวังผู้กระทำความผิดไม่ให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก 2) ทักษะคดีผู้บังคับหน่วย กรมการทหารช่างวิเคราะห์สาเหตุปัญหายาเสพติด พบข้อเท็จจริงว่าปัญหาส่วนใหญ่มาจากปัญหาครอบครัว ดังนั้น บุคคลสำคัญที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหายา คือ ผู้บังคับหน่วยตั้งแต่ระดับเล็กจนถึงผู้บังคับค่ายพัก โดยผู้บังคับกองร้อยจะเป็นผู้แก้ไขปัญหายาเบื้องต้นในทุกกรณี มีผู้บังคับหน่วยระดับกองพันเป็นผู้กำกับดูแลการแก้ไขปัญหายา หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยก็ให้หารือวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีผู้บังคับค่ายพักเป็นผู้ดำเนินการในลักษณะการบูรณาการ เพราะหลายปัญหาที่มีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างแยกไม่ออก ในการแก้ไขปัญหายา ต้องมีการปรับทัศนคติในประเด็นหลักให้ตรงกัน เช่น ปัญหาทุกเรื่องต้องแก้ไขอย่างถูกต้องตามหลักการ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งปวง ไม่ใช้การแก้ปัญหานอกระบบ มิให้ปกปิดปัญหา ถือว่าต้องทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหายา และในช่วงการสะสมปัญหาค้างเก่าเดิม ผู้บังคับหน่วยใหญ่ต้องไม่ถือว่าการมีผู้กระทำความผิดในหน่วยเป็นความบกพร่องของผู้บังคับหน่วยเล็ก แต่ให้ถือว่าหากไม่ดำเนินการแก้ไข หรือมีการปกปิดให้ถือว่าเป็นความบกพร่อง และหาก

ผู้บังคับหน่วยใดสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงกำหนดแนวทางการจัดการข้อบกพร่องเดิมที่พบ กำหนดแนวทางป้องกันและจัดการปัญหาที่จะเกิดในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรให้รางวัลแก่ผู้บังคับหน่วยนั้น และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาคส่วนที่ยากที่สุด คือ ทำอย่างไรถึงจะทราบว่าใครเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง และเกี่ยวข้องอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยจำนวนมากในแต่ละกรณี ดังนั้น การสนับสนุนการแก้ไขปัญหายังมีส่วนร่วม ผู้บังคับหน่วยต้องยินยอมให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงทุกประเด็น และส่งเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการตรวจสอบความไว้วางใจของหน่วยเข้าร่วมในการตรวจสอบทุกครั้ง

3) การเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเจ้าหน้าที่ฯ ควรได้รับการอบรมให้ความรู้เป็นพิเศษเรื่อง วงรอบข่าวกรอง ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเชิงลึก เทคนิคการตรวจค้น การสอบสวน ระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่เฉพาะ เช่น ชุดปราบปรามยาเสพติด, ศอ.ปส.จ.รบ. และ ศป.ปส.กช. เป็นต้น รวมทั้งควรทำการทบทวนความรู้ เทคนิค และสภาพปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้พอเพียง 4) เจ้าหน้าที่ดำเนินการสืบหาข้อมูลจะต้องใช้ความต่อเนื่อง ความอดทนปฏิบัติตามนโยบาย และแนวทางที่กำหนดร่วมกับการพิจารณาประเด็นแวดล้อม ข้อเท็จจริงหลักฐาน และพยานบุคคล ทั้งนี้ หากหน่วยได้รวบรวมฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ จะช่วยให้การดำเนินการมีความรวดเร็วขึ้น สำหรับหน่วยที่ยังไม่ได้ทำการจัดเก็บฐานข้อมูลก็ต้องเริ่มทันที และพยายามทำให้ฐานข้อมูลสมบูรณ์ที่สุด หากหน่วยดำเนินการแล้วจะเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหา สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการอาจแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ภาคสนามที่ตรวจสอบข้อมูล/ข้อเท็จจริง และเจ้าหน้าที่รวบรวมข้อมูล/สอบสวน/สรุปนำเรียนผู้บังคับบัญชา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นไปจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ พร้อมทั้งสื่อสารให้กำลังใจ และชุมชนในค่ายพักฯ ทราบ จะส่งผลในเชิงจิตวิทยาให้ผู้ที่กำลังกระทำความผิดหยุด/เลิกกระทำความผิด และผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกรงกลัว ทำให้การแก้ไขปัญหาค่ายพักฯ มีโอกาสสำเร็จมากขึ้น¹⁹

สิ่งที่ยืนยันว่าการใช้วงรอบข่าวกรองแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่างประสบความสำเร็จชัดเจน ส่งผลดีในด้านการปกครองบังคับบัญชา และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งวัดได้จากสถิติ และจำนวนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดลดลงตั้งแต่เริ่มดำเนินการ อาทิ ข้อมูลการบรรยายยาเสพติดของกองยุทธการและการข่าว กรมการทหารช่างพบว่าสถิติผู้กระทำความผิดในห้วงปี พ.ศ. 2550 - 2553 พบว่าปี 2550 พบผู้กระทำความผิด

77 ราย ปี 2551 พบผู้กระทำความผิด 30 ราย ปี 2552 พบผู้กระทำความผิด 80 ราย และปี 2553 พบผู้กระทำความผิด 45 ราย²⁰ เป็นต้น ซึ่งจำนวนผู้กระทำความผิดในทุกกลุ่ม มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับกลุ่มพลทหารกองประจำการในบางปีจะแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากชายไทยที่เข้าประจำการมาจากภูมิภาคที่มีภาวะระบาดของยาเสพติด แต่ก็ถูกตรวจพบตั้งแต่เนิ่นๆ รวมทั้งสถิติปัญหาห่าร่วมอื่นที่เกิดจากผลของยาเสพติดลดลง เช่น การลักขโมย และการพนัน รวมถึงการได้รับความร่วมมือแจ้งข่าวสาร หรือข้อมูลที่สำคัญจากคนในชุมชน ซึ่งนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในแง่การพัฒนาชุมชน การแก้ไขปัญหา การจัดทำโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว รวมถึงการดูแลสุขภาพจิตการชั้นผู้น้อยในพื้นที่ค่ายพักอื่น ๆ

ข้อสังเกตการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ของกรมการทหารช่าง พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากปัญหาครอบครัวที่ผู้กระทำความผิดเป็นวัยรุ่นเพศชาย หรือเป็นพลทหารที่เคยมีประวัติการใช้ยาเสพติด หรือเป็นกำลังพลนายทหารชั้นประทวนที่มีอายุน้อยและมีพฤติกรรมการดื่มสุรา เทียบกลางคืน รวมถึงมีปัญห่าร่วมอื่น ๆ ได้แก่ การลักขโมย และการพนัน โดยการวิเคราะห์ปัญหาเสพติดดังกล่าวพบว่าเกือบทั้งหมดเป็นปัญหาเกี่ยวกับ “ยาบ้า” เนื่องจากพื้นที่บริเวณรอบค่ายยังมีการแพร่ระบาด ผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดมีกำลังซื้อ มีวิธีการซุกซ่อนที่แยบยล จากการสืบหาข้อเท็จจริงพบข้อสังเกตที่น่าสนใจ ซึ่งพิจารณา รายกลุ่มได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มบุตรหลานกำลังพล มักเกิดขึ้นในครอบครัวที่ขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้ปกครอง มักเป็นครอบครัวที่มีปัญหา ถูกเลี้ยงดูในลักษณะปล่อยปละละเลยหรือผู้ปกครองให้ท้าย หรือทะเลาะกับผู้ปกครองแล้วหนีออกจากบ้าน เป็นบุคคลที่ผู้ปกครองหัวหน้าครอบครัวออกไปปฏิบัติงานนอกหน่วย ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มนี้ จะเป็นวัยรุ่นชายและหญิงอายุตั้งแต่ประมาณ 10 ปี ขึ้นไป ถึงประมาณ 20 ปี แต่ส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นชาย มีรถจักรยานยนต์ขับขี่ คบเพื่อนกลุ่มใหญ่ ไม่กลับเข้าที่พักในยามวิกาล และมีความต้องการใช้เงินมาก ส่วนบุตรหลานที่ออกเที่ยวเตร่มักจะมีเพื่อนชวนให้เสพ มีการรวมเงินซื้อเสพและกลายเป็นเด็กเดินยา แล้วเริ่มขายยา ทั้งนี้ กลุ่มนี้มักมีปัญหาลักขโมยร่วมด้วยเสมอ 2) กลุ่มข้าราชการทหาร ปัญหาทั้งหมดพบในกลุ่มนายทหารชั้นประทวนที่มีปัญหาครอบครัว โดยมีลักษณะร่วมกัน คือ กำลังพลมีอายุน้อย รับราชการในชั้นยศ ส.ต. - ส.อ. และผู้ที่กระทำความผิดมักเป็นกำลังพลที่จบการศึกษามาจากแหล่ง/รุ่นเดียว หรือรุ่น

ใกล้กัน มักมีปัญหาที่ตนเองแก้ไม่ได้ เช่น มีหนี้สินที่เกิดจากครอบครัวตนเอง ทำให้เกิดความเครียด และคิดหาเงินให้ได้จำนวนมาก บางรายมีพฤติกรรมดื่มสุรา เที่ยวกลางคืน หรือติดการพนัน ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาบ้ามาก่อน 3) กลุ่มพลทหารกองประจำการ มักเกิดกับพลทหารที่ประจำการภายในหน่วย โดยมีลักษณะร่วมกัน ได้แก่ ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มีประวัติเคยใช้ยาบ้ามาก่อน มักจะเป็นทหารที่ปฏิบัติงานในหน่วยพิเศษ/หน่วยงานส่วนกลางภายในค่าย ผู้ที่เคยมีประวัติการใช้ยามักไม่แสดงตนเอง พลทหารที่มีปัญหา หรือมีเรื่องเดือดร้อนมักไม่ปรึกษากับผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลใกล้เคียง แต่มักใช้ยาบ้าเพื่อให้ลืมปัญหา ทั้งนี้ อาจมาจากความไม่คุ้นเคย หรือกลัวในการปรึกษาผู้บังคับบัญชา ห่วงเวลาซื้อและขายยาบ้าจะเป็นห่วงที่พลทหารกองประจำการได้รับเงิน คือ ห่วงก่อนและหลังรับเบี้ยเลี้ยงหรือเงินเดือน หากมีผู้ขายยาบ้าแฝงอยู่ในพื้นที่ที่จะเกิดผู้เสพ รายใหม่จำนวนมาก มักจะใช้ห้องน้ำเป็นแหล่งเสพ การแพร่กระจายยาบ้าในกลุ่มนี้มีปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ มักเกิดจากการขาดการควบคุมที่ดีของสิบเวรประจำหน่วย ทำให้เกิดช่องว่างในการซื้อขายและเสพยาบ้า ทั้งนี้ หากสิบเวรประจำหน่วยหมั่นตรวจตรา ก็จะพบความผิดปกติ ซึ่งในทางปฏิบัติต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือได้รับทราบ เพื่อแก้ไข ปัญหาต่อไป²¹

ข้อสรุปการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการทหารช่างที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า หลักการ และแนวคิดของงาน “วงรอบข่าวกรอง” สามารถประยุกต์ใช้แก้ปัญหาโดยกำหนด วงจรการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลปัญหา การจัดการปัญหา การติดตาม/ประเมินผล และการควบคุม สามารถใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูล/สภาพที่เป็นข้อเท็จจริง ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งสามารถยืนยันความสำเร็จการดำเนินการด้วยสถิติ ผลการ ปกครองบังคับบัญชาหน่วย และสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่พักอาศัยในพื้นที่ค่ายพักฯ จนนำไปสู่การดำเนินการในลักษณะโครงการป้องกันที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้เกิด ความสงบเรียบร้อยในค่ายพักฯ ในที่สุด

ข้อเสนอแนะการใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหาเสพติดฯ ที่ผ่านมามีข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติด ในแต่ละหน่วยควรวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมและปัญหาแตกต่างกัน 2) การแก้ไขปัญหาเสพติด ดำเนินการ ได้หลายลักษณะ อาทิ หน่วยที่มีกำลังพลที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ควรเน้นการ ตรวจสอบพลทหารมิให้ลักลอบออกนอกหน่วย โดยเฉพาะช่วงกลางคืน เมื่อรับพลทหาร ผลัดใหม่เข้าหน่วยควรจัดการสอบถามพูดคุยปัญหาเป็นรายบุคคล และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน การปฏิเสธยาเสพติด การแจ้งข่าวสารให้ผู้บังคับบัญชา การดำเนินการของ หน่วยตามมาตรฐานที่เคยใช้อยู่ เช่น การตรวจค้นสิ่งของก่อนออกจากหน่วยและหลังกลับ จากการปล่อยพักบ้าน เน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ของสิบเวรประจำหน่วย การสุ่มตรวจตู้เสื้อผ้า สิ่งของและปัสสาวะ การอบรมโทษภัยยาเสพติด การจัดทำข้อมูลกลุ่มเสี่ยง และการสังเกต พฤติกรรมพลทหารเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ ควรพิจารณาตรวจสอบความรัดกุมของมาตรการ รักษาความปลอดภัยหน่วย และข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขร่วมด้วย เพื่อป้องกันมิให้ ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เข้ามาภายในบริเวณเขตรักษาความปลอดภัยที่กำหนด จะช่วยในการแก้ไข ปัญหาเสพติดให้ประสบผลสำเร็จรวดเร็วขึ้น²²

ผลของการใช้งานวงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหาเสพติดภายในค่ายพักของกรมการ ทหารช่างที่ผ่านมา ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการนำระบบ เก็บข้อมูล นำการวิเคราะห์หาสาเหตุข้อเท็จจริงมาใช้ดำเนินการ จนกระทั่งสามารถจัดการ ปัญหา จนกล่าวได้ว่าพื้นที่ค่ายทหารของกรมการทหารช่างเป็นค่ายทหารที่มีระเบียบ สงบ เรียบร้อย ผู้พักอาศัยในค่ายมีความเป็นปกติสุข แต่การดำเนินการก็คงมิได้หยุดนิ่งแต่เพียง เท่านั้น หน่วยงานและส่วนที่รับผิดชอบยังคงต้องอาศัยความต่อเนื่อง ความอดทน ใฝ่ระวัง ปัญหาใหม่ที่จะเกิดขึ้น เนื่องด้วยค่ายทหารเป็นสังคมรวมของคนหนุ่มมากภายใต้กฎระเบียบ ที่กำหนด สำหรับแนวทางการใช้วงรอบข่าวกรองในการแก้ไขปัญหาเสพติดดังกล่าว หาก หน่วยอื่นได้นำไปปรับใช้ ก็จะเป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถ อำนวยประโยชน์ให้ทุกพื้นที่เป็นค่ายทหาร/ชุมชนที่ปลอดภัยเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ¹ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก นส. 30-5. ข่าวกรองการรบ. ม.ป.ท.-: โรงเรียนเสนาธิการทหารบก; 2539. หน้า 2-1 - 2-2.
- ² เรื่องเดียวกัน; หน้า 2-9 - 2-10.
- ³ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 7 [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 7; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 24 มกราคม 2560]. เข้าถึงได้จาก: https://www.oncb.go.th/ONCB_OR7/PublishingImages/Pages/EditForm/สถานการณ์เดือนธันวาคม%202559.pdf
- ⁴ เรื่องเดียวกัน.
- ⁵ พิชัย ครุฑเวโซ, พันเอก. 13.ยาเสพติด. ใน: 40 ปัญหาพัฒนาค่าย. ม.ป.ท.-; 2542. หน้า 15.
- ⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2519. สำนักงาน ป.ป.ส.. รวมกฎหมายยาเสพติด พร้อมด้วย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง. ครั้งที่ 11; กรุงเทพฯ. 2552. หน้า 12.
- ⁷ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. สำนักงาน ป.ป.ส.. รวมกฎหมายยาเสพติด พร้อมด้วย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง. ครั้งที่ 11; กรุงเทพฯ. 2552. หน้า 249.
- ⁸ กองทัพบก เอกสารเผยแพร่ความรู้ เรื่อง ยาเสพติด. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์; 2546. หน้า 3.
- ⁹ เรื่องเดียวกัน; หน้า 12.
- ¹⁰ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. สำนักงาน ป.ป.ส.. รวมกฎหมายยาเสพติด พร้อมด้วย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง. ครั้งที่ 11; กรุงเทพฯ. 2552. หน้า 274-277.
- ¹¹ กองทัพบก เอกสารเผยแพร่ความรู้ เรื่อง ยาเสพติด. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์; 2546. หน้า 2 - 13.

¹² เรื่องเดียวกัน; หน้า 16.

¹³ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. สำนักงานป.ป.ส.. รวมกฎหมายยาเสพติด พร้อมด้วย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง. ครั้งที่ 11; กรุงเทพฯ. 2552. หน้า 274-277

¹⁴ กองทัพบก เอกสารเผยแพร่ความรู้ เรื่อง ยาเสพติด. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์; 2546. หน้า 16 - 17.

¹⁵ กิตติมา วัฒนากมลกุล. ยาไอซ์ (Ice). บทความเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. [อินเทอร์เน็ต]. 2560. [เข้าถึงเมื่อ 31 มกราคม 2560]; เข้าถึงได้จาก: <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/88/ยาไอซ์-ice/>

¹⁶ กิตติ สิ้นสวัสดิ์, พันโท. หลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหายา. ใน: กรมการทหารช่าง ค่ายทหารสี่ขาวเขตปลอดภัยยาเสพติด. ราชบุรี; 2554. หน้า 4-5.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน; หน้า 2-3.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน; หน้า 5-7.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน; หน้า 7-9.

²⁰ กิตติ สิ้นสวัสดิ์, พันเอก. การบรรยายยาเสพติดนายสิบใหม่ [ซีดีรอม]. กองยุทธการและการข่าว กรมการทหารช่าง: กรมการทหารช่าง; 2556.

²¹ กิตติ สิ้นสวัสดิ์, พันโท. หลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหายา. ใน: กรมการทหารช่าง ค่ายทหารสี่ขาวเขตปลอดภัยยาเสพติด. ราชบุรี; 2554. หน้า 9-13.

²² เรื่องเดียวกัน; หน้า 14.

